

Szerkesztőségi iroda,
hová a lap szellemi ré-
szére vonatkozó közle-
mények küldendők: fő-
utca 186. szám.

Kiadó hivatal:
Nagy Ferenc könyv-
kereskedése, hová az
előfizetési pénzek, hir-
detések, hirdetés-díjak
és reklamatiók
küldendők.

BÉKÉS

POLITIKAI ÉS VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

Hirdetések felvételnek: Gyulán a kiadó hivatalban; Pesten: Lang Lipót nemzetközi hirdetési irodájában (Erzsébet tér 9. sz.) Továbbá Neumann B. (Kigyó utca 6. sz.), és Singer Sándor (3 korona utca 5. sz.) hirdetési irodájában. — Hirdetési díjak: Három hasábos Garmondsor háromszori hirdetésnél 5 kr. Terjedelmes vagy többször megjelenő hirdetések kedvezőbb feltételek mellett vétetnek fel. — Kincstári illeték minden egyes beiktatásért 30 kr. — A „Nyilttér”ben a 3 hasábos Garmondsor díja 15 kr.

Megjelen

hetenként kétszer, va-
sárnap és csütörtökön.

Előfizetési feltételek:

Helyben házhoz hordással,
vagy vidékre postán

egész évre . 6 frt —
fél „ . 3 frt —
negyed „ . 1 frt 50

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Mi kellene, ha volna.

(R.) Közelebb*) két fontos dolgot pen-
ditettünk meg, u. m. egy megyei kölcsön-
ös biztosító egylet és egy termény kivitel-
i társulat eszméjét.

Megkísértjük e két tárgyhöz közelebről
hozzá szólni és pedig először a kölcsönös
biztosító egylet kérdéséhez.

Az ily vállalat terrenuma még felismer-
ve, praecisirozva annyira nincs, hogy azt
Kaucz Gyula is a társulatokról szóló mun-
kájában csak igen röviden érinti.

De mivel minden gazda csaknem tapasztalja,
hogy a nyereszkes társulatok felet-
te drágák, s hogy a kártérítési esetek a
folyton fizetett díjakkal többnyire semmi
arányban nincsenek, végre sürget az idő
és tapasztalás, hogy e tekintetben valami
célszerűbb intézkedés lépjen életbe.

Az állami biztosítás eszméje már nálunk
is fenforog, de hogy az fog-e és mikor élet-
be lépni, — ez egyelőre nehezen megha-
tározható.

S addig, míg ezen kérdést eldönti az

*) Lásd a „Békés” ezidei 61-ik számát.

Szerk.

idő, folytonos tributariusai maradjunk ama-
drága, folyton szaporodó, mert jól jövedel-
mező intézeteknek, a nélkül, hogy csak
meg is kísérlelnők, vajjon nem lehetne-e e
tekintetben olcsóbban célt érni.

A kölcsönösen biztosító egyletek kétség-
sége nélkül tetemesen olcsóbbak, hanem két
árnyoldaluk van, az: hogy az évi díjak
tetemesen különbözök és hogy az utólagos
fizetések behajtása sok bajjal jár.

De a mi az elsőt illeti, azt tartjuk, hogy
az tartaléktőkével tetemesen enyhíthető
volna, mely folyton gyarapodnék, holott a
tetemesebb károk kivételesek, melyeket te-
hát a tartalékból is lehetne részben pótolni,
s így az évi fizetéseket megközelítőleg
egyenlősíteni.

Az utólagos fizetéseket — mivel kivált-
ság nyeresre, miszerint azok adószertüleg
hajtathatnának be, mégis csekély kilátás le-
hetne, — előlegesen látva a vista kelt váltók-
kal lehetne fedezni s ilyenek alapján be-
hajtani, magától értetvén, hogy a váltóöss-
szegnek csak azon részét, melyet a zár-
számadás mint a váltóösszeghez képest
aránylag behajtandót kijelölne.

Ezen utólagos változása az összegnek a

váltó érvényességét alterálná, mert keve-
sebbet követelni mindig szabad.

Egyébiránt ily társulatra nézve követke-
zőket jegyzünk fel.

Annak egyelőre zártkörűnek kellene len-
ni, több évre alakulnia s egy bizonyos tag-
számra fektetve lennie.

Minden községi tagok külön csoport-
ot képeznének annyiban, hogy az ügyke-
zelést magok intéznék, tehát a bejelentése-
ket, becsléseket sat.

A csoportok egy igazgatóságban öszpon-
tosulnának, mely a számadásokat vezetné,
a pénzeket kezelné, általában minden alap-
szabályilag hozzá utasított teendőt végezne.

A központban ülésezne az igazgató vá-
lasztmány is és ott tartatnának az évi nagy
gyűlések.

A biztosítás egyelőre tűz- és jégkárokra
szólna. Az egylet nyereszkes nem volna.

Minden tag bizonyos évi díjat fizetne,
melyből az első felszerelés és az ügykeze-
lési költség győzethék.

Tűz- és jégkár külön kezeltetnék.

Tűz tekintetében év elején ki-ki bejelen-
tené, mit s mennyire akar biztosítani. En-
nek folytán az épületek felvizsgálatnának

TÁRCA.

A kaszinók java.*)

(Folytatás.)

Negyvennyolc után abból is állott hazafiságunk,
hogy a magyar irodalomnak minden termékét me-
legen pártoltuk, pártoltuk legalább testületileg. Jól
tettük. Tehettük is, mert nem sok volt a pártolni
való. Akkori hazafiságunkból annyi mostanra is
maradt, amennyit a pártlók el nem sepett. A ka-
szinók asztala most is görnyed az oly nemű hirlap-
ok és folyóiratoktól, melyek a többség politikai
véleményét nem szentségtelenítik. Ezt nevezem én
aztán fonák eljárásnak. Fonákság, hogy az ellen-
véleményt kiküszöböljük; fonákság az, hogy a ro-
kon véleményűek minden tücskét bogarát összefog-
dossuk. Az első fonákság egyoldalúvá, elfogul-
takká tesz bennünket; lehetleníti a talán igen szűk
látókör tágitását; megerősít bennünket talán igen
hibás nézeteinkben; mind messzebb és messzebbre
űzi tőlünk az oly szükséges egyetértést; igaztalan-
sággal illeti azon más véleményű tagot, kinek jo-
ga volna pénzéért neki valóbb eledelt élveznie. A
második fonákság, tekintettel a most gomba mód-
jára szaporodó, munkakerülésből kényelmes kenyér-
keresetűl üzött torzképeit a komoly hirlap-iroda-
lomnak, rontja izlésünket és nyelvünket; vadítja
érzelmeinket és erkölceinket; az által, hogy a vá-
logatlan hirlapi törpéségek pártjuk elveinek meg-
beszélése helyett a sokkal könnyebb személyes-
kedés, gúnyolódás, mende-monda terén pöckölő-
nek, rákapat bennünket az ítélet nélkül való olva-
sásra, az íres olvasmányok megkedvelésére; ennek
folytán koptatja az ugy is szűk alapot a hasznos

*) Lásd a „Békés” 63. számát.

irodalom alatt azon arányban, a melyben szapo-
ritja a léha firkászok különben is megdöbentő
nagy számát. Ime! a mig szájjal lábánál fogva
huznók le a műveltséget, tetteleg kénkövet égetünk
alatta.

Ezen kettős fonákságot aztán, mintha még is
restelnők a dolgot, egy harmadikkal akarjuk jóvá-
tenni: a szépirodalmi és szaklapok özönével. Ugy
de a szépirodalom Vörösmarty ifjúságától egészen
Arany öregségeig sohasem volt szegényebb, köl-
tőletlenebb mint épen most. Arany egyszer lépett
a szépirodalmi lapok terére, azt is csakhamar meg-
bánta; Jókai jobb tüzleteket csinál más téren; Gyulainak
nincs kedve az apró fénybogárkák között
ragyogni, a többi meg — invita Minerva. Ha a
mostani szépirodalmi lapok leghasznavehetőbbikét
jártatjuk, mind járatjuk; a többiért kiadott pénzt
sárba csaptuk. — A szaklapok — ezeknek tisz-
telet, becsület, mihelyt szaklapok; de mit használ
nekem a legkittünőbb szaklap is, ha hozzákészült-
ség hiányában meg nem értem, ha tehát épensé-
ggel nem érdekel, s mit használ a kaszinóban bár-
kinek másnak, ha mindössze is csak a szolga ré-
szesíti annyi figyelemben, hogy a cimszalagot le-
huzza róla?

Az én kaszinóm, már a melyről beszélek, e rész-
ben is másképp gondolkodik. Ugy a politikai, mint
a szépirodalmi lapokat nem tekintti egyébre való-
knak, minthogy a közönséget unáról holnapra tájé-
kozzák; ehhez képest mindegyikből minden irányt
— irányt! — egy-egy lap által, persze a legjobb
által, képviseltet. Ha ennek vagy amannak az irány-
nak egy példánya a keresetségnek nem felel meg,
ugyanabból rendel többet is. A szaklapok közül
csak az általános érdekeket tartja nekivalónak:
a gazdaságit, mivel hogy esetleg csaknem minden
tagja gazda is; a természettudományit, mivel hogy

ennek tárgyaival mindennap érintkeznek; a magyar
nyelvészetit, mivel hogy nyelve fejlesztését nem-
zeti kötelességének tekinti; a nevelésit, mivel be-
látja, hogy az iskola csak a házi nevelésre épít-
het. Azaz, hogy a két utóbbit csak tartaná, ha —
volna. Jót értek.

A lapok illetén kevésféleségének nagy a haszna:
nem szokjuk meg a kapkodva olvasást, az olva-
sottak határozottabb nyomot hagynak bennünk, a
könyvtárra több pénzünk marad.

Hát az irodalom pártolása semmi? Semmi. Tes-
tületek még sehohsem virágoztatták fel az irodal-
mat, nem is fogják. Ez az egyesek feladata. Nagy
számu közös kutak hátráltatják a magánosak ke-
letkezését.

Egy német tudós, ha nem csalódom Erdmann,
arra határozta el magát, hogy csak növényvel táplál-
kozik. Félév múlva annyira megrendült egész-
ségi állapota, hogy határozatát el kellett ejtenie. Ily
tulzástól a magyar embert ugyan nem kell féltetni,
de attól igen, hogy ő meg a szellemi téren válik
egyféle étküvé, csak növényféle étküvé. Hirlap és
regény — ezeken táplálkozunk, körtünetek: tu-
datlanság a fejben, csapongás a képzeletben. Hogy
ezen nyavalyás irány valamiképp meg ne változzék,
gondoskodnak róla kaszinóink is. Paul de Kock-ok,
versek, forradalmak, — aztán ne sokat kereszítik.
Igaz, hogy a közönségnek ez van innyére; mert
hisz mi más készitené elő a tisztelt hölgyeket a
háztartás nehéz gondjaira s az édes gyermekek
böles nevelésére, ha nem Paul de Kock és Du-
mas; s mi más készitené elő a kedves fiukat, a
haza reményeit, a gyakorlati élet küzdelmeire, ha
nem Dumas és Paul de Kock! S meg kell valla-
nunk, hogy ezen felfogás helyességét az élet tel-
jesen igazolja. X munkás, becsületes, fiatal ember
nagyon szeretne nőszülni; megkéri szive imádott-

és a bizt. összeg meghatározatnék, ugy szintén a díj, mely — körülmények szerint — aránylag nagyobb, vagy kisebb lenne.

Az illeték egy részét — melynek bizonyos százaléka a tartaléktőke javára esnék — ki-ki előre fizetné. Ha a tüzkarok ezen előleges befizetésekből fedezhetők nem volnának, az illeték hátraléka előlegesen kiállított a vista váltók alapján, a kívánt összegig behajthatnának. A károk egyelőre csak részben pótolhatnának, év végével tűnnek ki a károk összege, s hogy azok a befizetésekből kifizethetők-e, vagy a váltók alapján utólagos s mekkora behajtásoknak volna helye.

A tetemesebb károk részben a tartaléktőkéből pótolhatnának, hogy a fizetések tetemes divergentiája mérsékelve legyen.

A jég elleni biztosításokra nézve az eljárás hasonló volna azzal a különbséggel, hogy itt a zárszámadás az idény végével azonnal megejtetnék.

Az előlegesen fizetett díjak netáni feleslege részben a tartaléktőkéhez csatolhatnának, nagyobb részt a következő év fizetéseinek számba vétetnék.

A pénzek a tagok közt hitel alapján kamatoztatnának, a károsoknak elsőbbség adatván.

Ezek volnának szerintünk körülbelül a főbbek, melyekre a köles. biztosítás fektendő volna. A részletezés sok munkával járna is, annál nagyobb ovatosságot igényelne, mert a terrenum még nincs eléggé megvilágítva, a szegedi és győri ilyenmű társulatok gyakorlati támpontokat nyújtanának.

A szabályoknak különösen a számtételeket illetőleg ugy kellene szerkeszteniök, hogy a társulatnak kezei nagyon megköve ne legyenek, hogy ellenkezőleg azokon a nyerendő tapasztalás szerint változtatni lehessen.

ját, a kinek meg erősen férjhez mehetnékje van; de még jókor rájönnek, hogy a kérő ezer frts fizetéséből a sült-szegény, de jól nevelt kisasszony meg nem élhet. — Y tiszteletré méltó atya felviszi fiát, reményét, szemefényét az iskolába, taníttatja keservesen kiizzadott pénzén az élet egyötöd részén át, és a drága fiu, miután az elverhetőt már elverte, midőn a pálya végétől még csak egy ugrás van hátra, haza toppan — urnak. — A keletiek mákonyát mi regényalakban élveztük.

Mikép függnek össze az olvasmányok a lelki irányok fejlődésével arról itt tüzetesebben szólni nem lehet.

Az én kaszinóm ugy jár el a könyvek, mint okos ember az eledelek dolgában: használja azokat, a melyeknek egészséges, tápláló voltáról meg van győződve. A szépirodalom azon termékeit, a melyek nemesítve gyönyörködtetnek, vagy gyönyörködtetve tanítanak, a viláért sem utasítaná el, gondolván, hogy a kedélyvilágot a költészet melegével fel-fel élénkíteni — a ridegség elkerülésére szükséges; de üres, érzélgő, érzéki, sikamlós, póriasi műveket nem bocsát be könyvtárába. A hazai történelem, ideértve a kor- és életrajzokat — persze nem minden apró-cseprő emberét — is, könyvtára jelentékeny részét teszi, gondolván, hogy multunk megismerése, nagyjaink megbecsülése, alkotmányos jogaink fejlődésének megfigyelése, szemünket felnyitja, önértetünket növeli, cselekvésirányunkat egyengeti. A föld- és utirajzokat, nemkülönben a népműt a napi sajtó A B C-jéül tekintti. A népszerűsített természettudomány közegei, Tarczytól kezdve Gregussig és Berecz lapjáig egytől-egyig meg- és használatban vannak.

Nemjés vitakoznak ám ott aztán órákig ilyen kérdések felett: Kötelez-e bennünket a pragmatika sanctio? Tulvan-e Elsass a Rajnán? Csakugyan meglőtték-e az amerikaiak a holdat?

Vége következik.

Közelebb a termény kiviteli társulatról szólólandunk.

Franciaországi események.

A francia lapok Rémusat külügyi miniszteré lett kinevezetéséről kedvezően nyilatkoznak. — A pénzügyminister jelentése szerint jelenleg csak 150,000 porosz van még francia területen s ezek tartására naponként 290,000 frank szükségeltetik. — Faidherbe tbk, ki a senegali négek elleni küzdelemben még a multban kinttette magát, Algirba küldeték az ottani fölkelés elnyomására. — Versaillesban a haditörvényszék megkezdé működését. — A nemzetgyűlésen a kötelező elemi oktatásról szóló törvényjavaslat adatott be. A kamara ezután jóváhagyta a bizottság által ajánlott egyensúlyt, melyet a kormányval az ellenséges megszállás által károsult megyék kártalanítására nézve megállapított. — A Manteuffel tábornok és Poyer Quartier minister közt létrejött egyezmény következtében a porosz parancsnokok utasítottak, hogy a Seine jobb partján levő erődökből a hadiszerek kihordatását megkezdjék. A szomszéd departementok teljes odahagyása a poroszok által folytatatni fog. — A párisi új községtanács első ülését megtartá, mely azon határozatáról lett nevezetesen, hogy minden ülés folyamáról a lapoknak tudósítás küldessék.

Versaillesban a haditörvényszékek általános figyelem közt folytatják működésüket. Az eddigi tanuvalomások leginkább Assy-ra és Ferrére igen terhelők. — Párisban az elfogatások még mindig tartanak. A lakosság e szigorú eljárás folytán méltán fölháborodott. A „Siécle“ ez alkalomból már ismételtelen kel ki a kormány ellen, de ugy látszik, hogy mindaz süket fülekre talál. — Charenton tábornok javaslata szerint a sereg tényleges létszáma 1.950,000 embert tenne. — Poyer Quartier azt kívánja, hogy Németország az e hó 25 re megígért fél milliárdot november, decemberre szóló váltókban fogadja el, csak 50 millió frankot lehet készpénzen fizetni. Az ajánlat el fog fogadtatni.

Külföld.

Sz.-Pétervárott a francia követet a császár igen szívélyesen fogadta, és állítják, hogy a császár ezen alkalommal rékonszenvét fejezte volna ki Franciaország iránt és sajnálatát nyilvánította Elsass és Lotharingia elszakítására felett. E hírek végül tagadják egy szövetség létezését Porosz- és Oroszország között.

Bajorországban a ministerválság nem tud véget érni, s egyik minister a másik után mond le állásáról.

Madridi hírek szerint az ottani állapotok távolról sem mondhatók megnyugtatónak. A kormány s pártok folytonos surlódásban élnek.

Heregovinai hírek szerint az ottani keresztény és török lakosság izgatottságát a porta ellen főleg röpiratok élesztik, melyekkel e tartomány ismeretlen kezek által elárasztattak. A török hatóságok állítása szerint e röpiratok jelentékeny részét Montenegróból csempészik be, hol a kormány e propaganda előmozdítására külön nyomdát állított föl.

Legujabbak.

München, aug. 10. A király ma a német császár üdvözlésére Schwandorfba megy s elkíséri a császárt Regensburgig.

Brüsszel, aug. 9. Az „Independance“ jelenti: Alattomban üzelmek folynak az iránt, hogy Thiers ellenjelöltjeül e köztársaság elnökségére nézve Aumale hget állítsák föl.

Ujvidék, aug. 10. „Szrbaki Narod“ a kormány által betöltött patriarcha választásról írja: Mihelyt a 42 szóval rendelkező többség a legszemtelenebbül kinyilatkoztatta, hogy a magyar kormányt ignorálni fogja, hogy a parancs ellen ő felségéhez fölfolyamodik és az állandó Odbort (bizotmányt) megválasztotta, — a kongresszust azonnal föl kel-

lett volna oszlatni. Így azonban a forradalmi párt a „Zsivio Patriarch Stojkovits“ kiáltással a választást nemcsak tényleg elkövette, hanem azt fákllyásmenettel meg is ünnepelte, mire Ujvidékről ki-rendelte mind az utca-sihedeket és mesterinasokat. A szerb nemzet összesége elítéli az ilyen tün-tetéseket és pedig annyival inkább, mert azok Stojkovics administrator tudtával és akaratával törté-tek s nemcsak a kormányférfiak, de ő felsége pa-rancsai ellen is intéztettek. A kongresszusi többség s annak álnok patriarchája Stojkovits nem állnak a törvény alapján, de a forradalomén. — Ugyan-azon lap dicséri a magyar kultuszminister Pauler méltó eljárását s kiemeli Angelics archimandrita loyális magaviseletét, ki mint a forradalmi párt el-lenzőinek vezére minden szerb tiszteletét szerezte meg magának. „Zasztava“ írja, hogy már aug. 5-én az egyházi congresszus 42-es majoritása azt politi-kai testületnek nyilatkoztatta ki s az Odbort azért választotta, hogy az a Wojwodina létesítésének mo-dalításait elkészítse. — A kormány szelid eljárá-sát általánosan dr. Mandics jelentéseinek tulajdo-nítják.

London, aug. 10. Vasárnap a Hyde parkban nagy meeting fog tartatni. — Walter Scott 100 éves névnapja egész Skóthonban fog megünnepel tetni.

Ujdonságok.

A „N.-Várad“ szerint az alföld-fiumei vasut, a jövő hó közepén vagy legkésőbb végén át fog adatni a forgalomnak. A megnyitás már e hóban megtörtént volna, de a munkás kéz hiánya e vas-utépítésnél is igen érezhető volt utóbbi időkbén

Aradon mult pénteken éjjel roppant tűz dühön-gött, több ház leégett, az izraelita templóm és a szin-ház is nagy veszélyben förgött; emberélet is esett áldozatul.

+ **A rendezett tanács** érdekében mint tudjuk-városunkban iyeket hordanak körül. Nagyon helye-sen. — Csak kinöhettünk már a gyávaóság alól, s ha meggondoljuk, hogy a jelen szervezet mily há-tárnyos, hogy mai előljáóságunk távolról sem ké-pes érdekeinket felfogni, annál kevésbé előmozdi-tani, — csak kötelességét teljesíti minden szava-zatképes polgártárs, ha ez iyekre feljegyzi nevét, — mely aztán eredményezni fogja, hogy mind az atyáskodó gyávaóság alól felszabadulunk — mert ugy népeesség mint számos intelligentiánk méltán igényelhetik ezt — s nyertünk oly előljáóságot, legalább remélünk nyerni, mely aztán tudni fogja, hogy mik a teendők.

+ **Csütörtökön délután** temették el Czibula Károly korán elhunyt r. kath. papot. A temetésre roppant néptömeg gyült össze. A koporsót tizenöt koszorus leány vevé körül — öt közülök három évvel előbb első miséje ünnepélyén is mint koszo-rus leánykák vettek részt, és most is így jelenték meg a szomorú végüstesség tételre. — Az elhunyt egyetlen támasza szegény özvegy anyjának, ki tá-láljon némi vigaszt a közrészvétben, mely elhá-gyottságát vajha enyhítené.

+ **A honvéd zászló-szentelés** Mint már em-lítők a jövő hó 24-én csakugyan meg fog történni, — hanem mint mindenütt, ugy ez ügyben is ugy viselte magát a nagy érdemű kupak tanács, mely által a vér felforr bennünk. A zászlóaljpa-rancsnokság ugyanis átirt a városi testülethez, hogy némileg nyujtana segédkezet az ünnepély emelésé-hez, melyet országszerte oly fényesen szoktak meg-ülni, — és a képviselő testület megküldi a laco-nicus választ, hogy nincs pénz, ergo nem járul-hatnak az ünnepélyhez. Ejnye uraim aztán nem restellik önök ily ügygyel — mely nemzetünknek kiváló jellege, mely az ős időktől fogva büszke-sége — a honvédséggel vitéz bajnoki honfítár-sainkkal szemben így nyilatkozni, egy 20,000 lé-lekkel bíró város nevében? Ha a föld alól is, de pénzt teremteni kellene ez alkalomra, mely váro-sunkra némi fényt vetend, de ez csak mellékes do-log, a fő az, hogy honvédeink lássák, mily fontos, mily nagyzerű az ő jelvényük, melynek szárnyai

alatt a halállal annyiszor fognak szembeszállani, hogy lássák honvédeink hogy az nem silány rongy, hanem igenis szent ereklye, melyet védeni mindannyian megesküvénnek, s épen ezért kell, hogy annak felavatása nem közönséges ünnepélyel történjék. — Hja, de a sáfara politika eddig nem képes felemelkedni. S a mi még szomorubb, vannak e testületben értelmes emberek is, kik befolyásuk által másképp dönthették volna el ez ügyet. Hanem „ne szólj szám, nem fáj fejem“ itt a restauráció, sok az üres szék. — Töltsük meg a kényeztető izeket.

A betegségek városunkban megdöbbentő számban szaporodnak. Gondolják talán ott a nagyházban hogy ismét önknek esünk? És bizony nem tévednek. Nem tulajdonítjuk ugyan önknek e veszedelmet, de hogy tehetnének valamit csilapítására az már bizonyos. A multkor említettük, hogy a Körösben kendert áztanak, most még hozzá tehetjük, hogy a kis-oláh város és szélmalom közötti tócsa zsufova van kenderrel. A főtucán is egész hosszában ott diszeleg a posvány smaragdös zöld színében, de a makra pipa füstje, vagy mi nem engedi mind ezt láttatni. Hát ugyan miféle levegőt ne rontana meg e dögleletes kipárolgás? És önk ezt nézik összetett kézzel azaz, hogy nem is nézik hanem szemot hunynak előtte. — A piacon éretlen rossz gyümölcsöt s holmi posványból kifogott romlott halakat árulnak, s önk figyelme addig sem terjed ki, hogy ezek árulását szigoruan betiltanak. Ime polgártársak egy okkal több, hogy mily szűkségünk van nekünk **előjárókra**.

— Egy bárány meséje. Meghalt egy báránynak a párja, mely régen ugyan de mégis más nyájból került elő. A megmaradt bárány elmegy a pásztorhoz, s könyörög neki szépen temesse el az ő párját — furcsa kívánság egy báránytól, de mesébe megjár — a pásztor azt mondja az esdeklőnek durván, hogy menjen kérésével oda honnan párja jött; de ez, a pásztor nagyon messze lakott, elmegy tehát a másik pásztorhoz ki azt feleli, hogy ő nem ismerte a bárányt, hogy husz éve már az első pásztor élvezte a báránynak gyapját, tejét, tehát menjen oda vissza könyörgésével. — A szegény báránynak a szive majd megreped, kis árvák kosorvösen mekegnek körülte. Elmegy újra és könyörög az első pásztornál, s ez még durvábban, mint előbb elutasítja, hogy menjen fiscalishoz, s pereljen, hogy melyik pásztorra vár itt kötelesség. — A második pásztor azonban emberséges ember eltemette a bárányt, — s felindult szive, hogy ily keményszívű pásztorok is lehetnek. A nyáj pedig zúgótt keményen a pásztorra, ki már régen így kegyetlenkedik velök. — Sok mesében vannak igaz dolgok.

— Jövő kedden, e hó 15-én, az itt működő szintársulat egyik derék tagja: Szakáll Antal jutalom játéka lesz. A jutalmazandó Shakespeare „Othello“-ját választá, e nevezetes tragoédiát, mely a nagy britt költő legkiválóbb műveinek egyike. Figyelmeztetjük rá a közönséget, s bizton reméljük, hogy a szép tehetségű és nagy szorgalmu színész koinoly törekvéseit azzal fogja méltányolni, hogy jutalom játéka mentül nagyobb számmal jelenik meg.

— Ugyancsak kedden boldogasszony ünnepén, a helybeli katolikus templomban tartandó nagy mise alkalmával, a szintársulat több tagjai magán- és karénekekkel emelendik a szertartás ünnepélyességét. Elismerésünket kell kifejeznünk a közreműködő énekesek e tényéért, mely vallásos kegyeletességükről tanuskodik.

— Dalárünnepélyünkről a „Pesti Napló“ és „Reform“-nak valaki Csabáról referált, hanem, hogy mily híven, mutatja azt azon megütözés, melylyel közönségünk e sorokat fogadta. Ha már annyira bánt valakit az írói viselkedés s irhatnáság am tegye azt, de mindig híven a tényekhez, s saját meggyőződését sohase tegye a közvélemény felébe ily nyilvános ügyeknél. Azt írja e levelező a „Naplónak“, „hogy Csabán kitünően szervezett dalárda van“, na már tudom, hogy ezt a csabai dalegylet sem ismeri el, s hogy diszebed volt, azt meg tudom, hogy a vendéglős tagadja kerekén. — Irja tovább, hogy a békési dalárda kiváló sikert aratott. Oly bírálókkal szemben, minők az ünnepélyen jelen voltak, így nyilatkozni talán egy kissé át is lépte referens az illetékeség határát, s ha mégis egyáltalában ki akart valakit emelni, ám puhatolta volna ki a közvéleményt, ez után bizonyára másképen irt volna. A „Reformnak meg pláne azt írják, hogy a szarvasi dalegylet aratott legtöbb tapost a békési után. Mi nem akarunk a szarvasi dalegylet érdeméből mit sem levonni, hanem csak tudósítónknak akarjuk a fentebbieket ismételni. Compromittálja ez által a központi lapokat, s compromittálja a többi tudósítókat. — Jó lesz ám ezeket megjegyezni referens urak.

Gazdászat, ipar és kereskedelem.

Jelentés

a békésmegyei gazdasági-egylet által jul. 17—18. B-Csabán tartott aratógép versenyéről.

Az eredetileg jul. 10-re hirdett, de a gabona késő érése miatt 17-re halasztott verseny azon és a következő napon özv gr. Apponyi Gyulánénak Csaba mellett fekvő sz.-miklósi birtokán igen nagy közönség jelenlétében a legszebb idő kedvezéssel szorosán a program szerint megtartott.

A földmivelési-, ipar- és kereskedelmi ministerium magát e versenyen Tormay Béla, debreceni gazdasági tanintézet igazgatója és Pekár Imre ugyanazon intézeti tanár által képviseltette, kik tudományos szakértelmüket önkénytel az egylet rendelkezése alá bocsátván, a műtani bírálat és érdemelés eszközésénél meleg elismerésre méltó tevékenységet fejtettek ki.

A versenynek megkezdése némi haladékok szenvedett a miatt, hogy a legtöbb gép — a miskolci versenyről elkésve — csak a verseny napján, 17. reggel érkezett a helyszínére s így nem csak felállítatásuk és a gépezeteknek megengedett előleges magán próba, de különösen megelőzőleg szükségelt műtani megvizsgálásuk igen sok időt vett igénybe. Nehogy tehát a nagy számmal egybe segregett közönség türelmét veszítse a bírálat ketté osztott aként, hogy míg a műtani vizsgálat alól kikerült gépekkel a nyilvános aratási verseny megkezdett, addig a többi elkésve érkezett gép is felszerelésének sorrendje szerint ugyanazon alapos műtani vizsgálatnak alávetettvén, egymás után küldetett ki az aratási munkálatra.

A bíráló bizottság, következő öt alosztályra alakított meg:

1. A műtani szerkezet megbirálására, és a vonóerő igénylet megállapítására: Tormay Béla elnökle alatt Pekár Imre, Rimler Pál, Vidovszky János és Küzdényi Sándor.
2. A gépeknek munkaközbeni megítélésére: Reök Istv. eln. Márki János, Hütiray Imre, Laczay Józsa, Bakay Dán., Uvárdy Ján., Christian Ján., Dérozy Fer. és Láng Károly.
3. A munka idő, terület és külső akadályok (medvesség, Uhrinyi Ist., Wieland Kár., felszín, a gabona) Sztójánovits Gyula és Bápállása megfigyelésére: Korossy Cam. eln. al. Bosztányi Mikl., Beliczey István, Uhrynyi Ist., Wieland Kár., Sztójánovits Gyula és Bápállása megfigyelésére: cay János.

Az aratott gabona kevésbé, de egyenlően megdől, sürtü buza volt közvetlen a major mellett, — a terület minden gép számára egyenlően kimért és elkészített 550□, mely darabok a gépeknél sorsolás útján osztattak ki. Versenyre lépet: 1. kéveköti, 11 önlérakó arató és 6 kaszáló, mely utóbbiak zöld lucernán versenyeztek. A gépek nevei:

- I. Kéveköti: Marsch „Harvestere.“
- II. Önlérakó aratók: 1. Hornsby „Progress.“ 2. Brigham „Excelentior.“ 3. Kearsley „Self Delivery.“ 4. Hornsby „Governor.“ 5. Clayton és Shuttleworth „javított Samuelson.“ 6. Strobl és Barisch. 7. Johnston. 8. Harris „Little Champion.“ 9. Wood „Self reaking Reaper.“ 10. Wood „Self Delivery Champion.“ 11. Wood „National.“

III. Kaszálók: 1. Kearsley. 2. Wood, vasalkotásu. Wood, faalkotásu, 4. Clayton és Sh. „Samuelson.“ 5. Hornsby „Paragon.“ 6. Plier.

Miután a műtani szerkezet és a vonóerőigénylet bírálat, mint a dolog természeténél fogva leghozzadalmasabb, másnap estig eltartott, az azokról tett számos jegyzetek összeállítását és az erőigényletnek nagy számítás igénylő lábiontra redukálást fennev. tanár urak — tovább vidékünkön nem időzhetvén — Debrecenben eszközölték. Ezen munkálatot, mely a „Gazd. lapok“ útján az összes bírálatban befoglaltan 1., és 2. sz. alatt közzé fog tétetni, egyletünk f. é. jul. 24-én megkapván, az elnökség a versenyen működött összes bíráló bizottságot a köv. vasárnapra, jul. 30-ra, Csabára összehívta, — mely bíróság mind az ötbíró alosztálynak értékszámokban hozott ítéletét változtatlanul a következőleg állította össze:

A gép neve	Bírálat ösz. 100 értékszámában			
	1. Műtani szerkezet érték szám 1-15.	2. Vonóerő igénylet érték sz. 1-30.	3. Gépmezőreállítás munkaközbeni érték sz. 1-15.	4. Munkaközbeni munka idő érték sz. 1-30.
I. Kéveköti arató				
1. Marsch Harvester	11 30	0	0	0 41*)
II. Önlérakó aratók:				
1. Hornsby Progress	18 18	15	14	14 74
2. Brigham Excelentior	8 15	7	12	13 55
3. Kearsley Self Delivery	14 21.5	10	15	9 69.5
4. Hornsby Governor	14 18.5***)	15	18	19 84.5
5. Clayton és Sh. Samuelson	15 15.5	15	17	16 76.5
6. Strobl és Baresch	14 19	15	12	12 72
7. Johnston	12 19.75***)	14	19	19 88.75**)
8. Harris Little Champion	12 29.5	11	16	6 74.5
9. Wood Reaper	13 30	11	12	5 71**)
10. Wood Champion	13 19	14	15	15 76**)
11. Wood National	10 22	15	14	17 78**)

III. Kaszálók:

A Kearsley és Clayton & Sh. Samuelsonja a versenytől önkénytel visszalépvén s a többi négynek szerkezeté és munkája egyenlően jónak találtatván, a díjazás egyedül a vonóerőigénylet által határozott meg.

Vonóerő-igénylet:

1. Wood, vasalkotásu 612 lábfont.
2. Wood, faalkotásu 787 lábfont.
3. Hornsby Paragon 673 lábfont.
4. Plier 867 lábfont.

Ezek szerint a díjazás következőleg ajtett meg:

I. A kéveköti osztályában, miután a megjelent egynék is munkája felette tökéletesen volt, díj nem osztott ki. Mindazonáltal a bíróság a kéveköti rendszerét, mely tökélye esetén legalább 6 emberrel kevesebb kézierőt igényel, mint az önlérakó rendszere, felette dűvösnek s ezért tökéletesítését igen kívánatosnak nyilvánítja.

II. Az önlérakók osztályában:

1. Az egyleti első díjat, vagyis aranyérmét nyeri Hornsby Governorja.
2. Az egyleti második díjat, vagyis ezüst érmét Johnston önlérakója.

III. A kaszálók közül.

1. Az egyleti első díjat, vagyis aranyérmét nyeri Wood vasalkotásu kaszálója.
2. Az egyleti második díjat, vagyis ezüst érmét Hornsby Paragonja.

IV. A földmivelési-, ipar- és kereskedelmi ministerium által az aratók osztályára kítűzött 2 állami arany éremből, melyek elsője 40 drb arany és 1 állami arany éremből, másodikika 25 drb arany és 1 állami ezüst éremből áll, — odaítélése nevezett ministerium jóváhagyásától függesztetett fel, azon okból, mert azok kiérdemlésére a nevezett ministerium részéről az egylet által kítűzött feltételeken kívül a gépnek 2 középlő általi vonathatása is megkívántatván, a legkönnyebb gépeknek munkája rossz, az egyleti díjat nyerteknek pedig vonóerő igénylete 2 középlőernél nagyobb volt. Nevezett ministeriumnak elhatározása a lapok útján haladéktalanul szintén közzé fog tétetni.

*) Munka közben minduntalan megbomlott.

***) A hájtó ember a gépen ált s ezért a lábfontból kizámitott erő igényleti értékszám 2-vel javított.

****) Miután főversenytársak, erőigényleti értékszámuk szűzsalék törtben is kizámitott.

Kelt B.-Csabán a bíráló bizottságnak július 30. tartott közös üléséből.

Thaisz Gyula, egyleti alelnök.
Sztraka György, rendező elnök.
Mokry Sámuel, egyl. titkár.

Hetivásári tudósítás.

Gyula aug. 11. A mai piac általában véve gyenge, különösen a gabonabehozatal tekintve, nagyon is gyenge volt, mert a kereslet ma sem volt más-kép, mint házakról s egy pár speculanstól úgy a hogy kielégíthető.

A búzára vevők voltak most nemcsak a helybeli kisebb fogyasztók és piacra naponként sütőgető asszonyok, de Zerind-, Fekete-Gyarmat-, Sarkadról is sok rosszuljárt földműves, kiknek az ár-víz, vagy fakadó és vadvíz buzavetéseiket megsemmisítette, ezek már a rosz termés hírére, télire valóról kezdenek gondoskodni.

Ily módon a buza ára nem hogy gyengült volna, de szilárdult, itt-ott 10—20 krral feljebb is ment.

Uj buza még mindig kevés jön, s majd minden gazdáé más-más súlyú, 72—86 fntosig lehetett ma észlelni, — az egészen finom árúból alig egy-egy

pár köből, s méregdrágán 11.80 és 12 fra tartott; de vad borsótól meglehetősen tarka nehéz piros szemű buza is 10.20—40 kron elkelt szemem láttára, milyennek ára most egy éve 8.20—30 kr. volt. A nagyon szorult árpasúlyú tokos buzáért is 8.50—9 ftig kértek, — s 8—8.20 kron vettek is ily silány portékát, a szorult emberek.

A 80 fntos ó buza ára is egy kis hibával 9.60—10 ft volt leginkább, míg a hasonló nehézségű kétszeres még most sem kelendő 8.40 krral sem, — elszokván népünk a barna kenyértől.

Uj árpa mérsékelt mennyiségben érkezett s 3.80—4 ftig kelt a minőséghez képest.

Az egészen hibátlan kenyérnek is használható szép kukoricát, — belényes- és halmagy-vidéki oláhok keresték és 6.20—40 kron meg is vették, — míg a helybeli hizlalók 6—6.10 kron felül nem igen vették meg az ilyent sem.

Uj zabot a fekete-gyarmatiak és zerindiek kitünő szépet hoztak 50—60 köbölnyit, s 3.80 krra tartogatták, de 3.40—50 kron sem bírták mind eladni, — mind a fogyasztók, mind az üzérek később olcsóbb árt hisznek, s akkorra hagyják a vételt.

A sertésvásár meglehetősen terjedelmű volt, a for-

galom a 600 dbot megközelítette, de kelet gyenge; — az árak egy kissé javulni látszanak az új árpa bejöttével.

Szarvasmarha 20—22 db, ló 40—50 db volt, — eladásokat nem tapasztaltam.

Tüzifa, szén aránylag elég érkezett, s lassu kelet mellett egy-egy kis teher 3.50—6 ftig kelt a mennyiség és minőséghez képest. Timárcser 5 szekeren volt, egy-egy terhet 17—26 ftig tartogatták a minőséghez képest.

Kinagyolt cserfa-gerendákat negyedfél és 4 öles hosszukat 20 szekeren hozott a hegyekről az oláh-ság; s darabját 3—4 ftig tartogatta. A fenyő deszka párja 1.60 krtól fel 2 ftig a minőséghez képest kelt, de lassan.

Nád kevés volt, s méregdrágán kelt, elkötözött maroknyi kékék száza 22—24 ft, réti kékéké pedig 30 ft.

A mult héten összetódulván a sok hal, a kárvalott szatócok mára egy szekeren sem hoztak balat, a helybeliek azonban egy-két szép süllőn kívül, sok aprós süllőt, potykát hoztak elég friset, még elevenet is; — és 12 krtól fel 20, kivétel-kép 35—40 krig adták fontonkint. **Sz. L.**

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:
Hajóssy Otto.

HIRDETÉSEK.

Gyula városháza földszinti részében folyó év Szent-Mihály napjától kezdve — szabad alku mellett — négy bolt helyiség fog haszonbérbe adadni; miről a bérleni kívánók azon felhívás mellett értesíttetnek, hogy ebbeli szándékukat a városi előjárásnál — a hol egyideűleg a bérlési szerződés feltételeit is megtekinthetik — mielőbb jelentsek be. — Kelt Gyulán 1871 augusztus hó 10-ik napján tartott városi képviseleti közgyűlésből

kiadta:

Popovits Jusztin
jegyző.

88)

84) Hirdetmény. 3—3

Szarvas városa tulajdonát képező italmérésijog, három vendéglővel f. évi augusztus 24-én délelőtti 9 órakor a városházán tartandó nyilvános árverésen bérbe adatik a f. évi Sz.-Mihálytól 3 évre; mire a pályázni kívánók azzal hivatnak meg: hogy a három vendéglő és 20 italmérésijog külön-külön fognak árverés alá bocsáttatni. Egyéb föltételek addig is megtekinthetők a jegyzőségénél.

Kelt Szarvason auguszt. 3. 1871.

A tanács nevében:

Arnóczki András
bíró.

Értékpapírok előnyös szerzése.

Alább elsorolt értékpapírokat ajánlom a n. é. közönségnek, a mennyiben azoknak megszerzése havi részletfizetés mellett és csekély összeggel könnyen elérhető.

1. 100 frtos magyar állam sorsjegy	6 frtos	részletfizetésre	huzás aug. 15.
1. 50 " " " " "	3 " " " " "	" " " " "	" " " " "
1. 1864-iki " " " " "	7 " " " " "	" " " " "	" huzás
1/2. " " " " "	4 " " " " "	" " " " "	" f. é. sept. 1.
1/5. 1860-iki " " " " "	7 " " " " "	50 kr. " " "	" huzás
1. 1839-iki és 1. török 400 frkos	10 " " " " "	" " " " "	" augusztus
1. 400 frankos török	5 " " " " "	" " " " "	" 1-én.
1. 400 " " és 1. 1864	10 " " " " "	" " " " "	" huzás aug. 1.

Társas játék 20 drb 1839-ki sorsjegyre 10 frtos havi fizetés mellett, melyre 1. 21-ik junius 1-én kihuzott sorozat ráadásul adatik, így az illető vevőnek már sept. 1-én történendő huzásnál biztos nyereményre nyújt kilátást, a mennyiben azon kihuzott sorozatnak mindenesetre nyernie kell.

Az 1864-ki 5% ot, 1860-ki 5% török 400 frkos 3% ot kamatoznak.

Az 1839-ki sorsjegyeknek még csak 5 huzásuk lesz legközelebb sept. 1-én számhuzás főnyerő 220,000 ezenkívül 4560 nyerő.

Kik a fentebb említett sorsjegyek egyikét veszik, már az első részletfizetés után, igényt tarthatnak bármely nyereményre.

Minél gyakoribb megrendeléseket kér és azonnal elintéz Gyulán

81)

Nagy Ferenc könyvkereskedő.

NAGY FERENC könyvkereskedésében Gyulán

Alcser- (Paulovitz-féle házban) alább jegyzett legujabb könyvek kaphatók:

Allamigazgatás és igazgatásijog alapvonalai Stein Lörinc után Kautz G. ára 5.—
1871. évi törvények 8-adrét (I—XLIII.) 1.50
Tissot Eszterházy Johanna-Gabriella hercegnő 1.80.

Hunfalvy utazás a Balti tenger vidékein, két kötet füzve 4.60 kötve 6.—

Feval néma cimborák 1—4, füzve 4.—
Ponson du Terrail Fekete mise 1—4, füzve 4.—

Ponson du Terrail Az éj lovagjai 1—3, füzve 2.40.

Rüstov porosz-francia háboru 1—3, füzve 3.—

Rajta párok táncoljunk diszes kötésben 1.40
Vedd szívedet szivedért szerelmi levelező könyv 1.20.

Továbbá megrendelhetők, levélpapírok és borítékok egybevontnévvel, (monogrammm) címerrel vagy névvel, látogató-jegyek, ragpecsétek, és más a kömetzésbe vágó cikkek. A rendelések gyorsan és pontosan jutányos áron eszközöltetnek.

87)

85) JÉGELADÁS. 3—3

Szálisz Sebestyén cukrászdájában folyton eladó jég van kicsinyben és nagyban.

5 darab békésmegyei takarékpénztári részvény eladó
Nagy Ferenc könyvkereskedőnél.

86)

Gyulán, Dobay János könyvnyomdája. 1871.